

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Varkenshouderij Maatschap Schutte, gemeente Rijssen-Holten

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport en de
aanvulling daarop

10 maart 2009 / rapportnummer 1807-78

1. OORDEEL OVER HET MER

De heer Schutte wil aan de Russendijk te Holten een nieuwe varkenshouderij realiseren voor 3.060 vleesvarkens. Bij zijn huidige gemengde bedrijf aan de Brenderweg 2 te Holten wordt de varkenshouderijtak (een varkensstal met 550 vleesvarkens) beëindigd¹. Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Rijssen-Holten moet een besluit nemen over de hiervoor benodigde Wm-vergunning (Wet milieubeheer). Ten behoeve van de vergunningverlening is door de initiatiefnemer een milieueffectrapport (MER) opgesteld. De Commissie voor de milieueffectrapportage² (verder de Commissie) adviseert in dit advies het college over het MER.

Aanvankelijk constateerde de Commissie bij toetsing van het MER aan de vastgestelde richtlijnen en de wettelijke inhoudseisen een aantal punten waarbij essentiële informatie ontbrak. De ontbrekende essentiële informatie had betrekking op:

- de uitwerking van de ammoniakemissie en –depositie;
- de uitwerking van de cumulatieve geurhinder;
- de uitwerking van de gevolgen van het voornemen voor de fijn stofconcentraties;
- de bepaling van de effecten van de alternatieven en de weergave daarvan in de alternatievenvergelijking, en
- de toegankelijkheid van het MER (onvolledige samenvatting en onduidelijk kaartmateriaal).

Deze ontbrekende informatie is in een memo van de Commissie aan het bevoegd gezag, d.d. 8 oktober 2008, nader toegelicht. De Commissie heeft op 21 november 2008 een aangepast MER ontvangen, waarin bovenstaande punten zijn behandeld.

De Commissie is echter van oordeel dat met het MER en de aanvulling daarop **niet alle essentiële informatie** voorhanden is. Het milieubelang kan hierdoor onvoldoende worden meegewogen bij de besluitvorming. Het MER en de aanvulling daarop mist nog essentiële informatie ten aanzien van de aspecten ammoniak, alternatievenvergelijking en toegankelijkheid van het MER.

Zoals eerder door de Commissie opgemerkt, wijst zij erop dat los van dit besluit-m.e.r. ook een plan-m.e.r. dient te worden doorlopen, waarvoor een passende beoordeling moet worden uitgevoerd.

In hoofdstuk 2 licht de Commissie haar oordeel toe en geeft ze aan welke essentiële informatie in het MER en de aanvulling ontbreekt. In hoofdstuk 3 worden ingegaan op de niet-essentiële omissies in het MER.

¹ Aan de Brenderweg wil de initiatiefnemer op termijn de grondgebonden veehouderij door laten groeien van 62 melkkoeien en 44 stuks jongvee naar 120 melkkoeien en 80 stuks jongvee.

² Voor technische informatie over de m.e.r.-procedure, de rol van de Commissie, samenstelling van de werkgroep wordt verwezen naar bijlage 1.

2. TOELICHTING OP HET OORDEEL

2.1 Ammoniak

MER

Het MER gaf in paragraaf 5.1.2 en de bijlagen 5 en 6 niet afdoende informatie over de ammoniakbelasting van het voornemen op natuurgebied de Zuurberg en het nabijgelegen Natura 2000-gebied “De Borkeld”³:

- Niet duidelijk was wat de individuele depositiebijdrage en eventueel daaraan gerelateerde effecten van het nieuwe initiatief aan de Russendijk waren op de “Zuurberg”;
- Ten aanzien van Natura 2000-gebied “De Borkeld” werd in het MER geconstateerd dat er gezien de grotere afstanden van het initiatief tot dit gebied geen significante effecten zijn te verwachten. De Commissie adviseerde deze conclusie kwantitatief te onderbouwen. Aanvullend daarop adviseerde de Commissie om de effecten van het voornemen op andere in een wijdere omtrek gelegen Natura 2000-gebieden, zoals Natura 2000-gebied “Sallandse Heuvelrug”, mee te nemen in de aanvulling.

De conclusie dat geen significante gevolgen te verwachten waren, baseerde de initiatiefnemer vooral op een per saldoberekening: de situatie die ontstaat als de varkenshouderijtak van de bestaande inrichting is beëindigd en de nieuwe inrichting is opgericht. In het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 dienen echter de gevolgen van beide ontwikkelingen apart in beeld gebracht te worden: zowel de invloed van de afname door de bedrijfsbeëindiging als de invloed van de toename door de oprichting op de voor verzuring gevoelige habitattypen in de Natura 2000-gebieden. De Commissie adviseerde om dit in een aanvulling te presenteren.

Aangepast MER

Het aangepaste MER heeft op een aantal punten invulling gegeven aan bovenstaande adviezen. De ammoniakbelasting op de Sallandse Heuvelrug is betrokken in de uitwerking van de natuurparagraaf. Het aangepaste MER geeft echter nog steeds onvoldoende inzicht in de ammoniakbelasting van het voornemen in de referentiesituatie op de Natura 2000-gebieden.⁴ Daarnaast geeft het aangepaste MER geen onderbouwing van de stelling dat de optredende gevolgen voor de Natura 2000-gebieden niet significant zouden zijn. De initiatiefnemer volstaat met de vaststelling dat de effecten ruimschoots onder de norm van 1% blijven en dat daarom geen vergunning conform de Natuurbeschermingswet 1998 nodig is. Het is de Commissie niet bekend welk toetsingskader de initiatiefnemer hierbij heeft toegepast. Tot slot geeft het aangepaste MER geen inzicht in de invloed van de berekende toenames op de locatiespecifieke voor verzuring gevoelige habitattypen in de nabijgelegen Natura 2000-gebieden.⁵

³ Dit Natura 2000-gebied is gelegen op circa 4 kilometer van de planlocatie aan de Russendijk.

⁴ De Commissie is zich er van bewust dat het Habitatrictlijngebied “De Borkeld” nog niet definitief is aangewezen als Natura 2000-gebied en dat de Natuurbeschermingswet 1998 daardoor in principe niet van toepassing is op deze gebieden. Dit zou kunnen betekenen dat de Habitatrictlijn voor de gevolgen voor deze gebieden rechtstreekse werking kent binnen de aangevraagde Wm-vergunning. Binnenkort treedt een wijziging van de Natuurbeschermingswet 1998 in werking, waardoor de Natuurbeschermingswet 1998 ook van toepassing wordt op aangemelde Habitatrictlijngebieden. Om het wettelijk kader begrijpelijk te houden in dit advies, wordt uitgegaan van de situatie die volgt na de wetswijziging.

⁵ De Commissie beschouwt dit laatste punt, anders dan de eerder in de alinea genoemde punten, niet als essentiële informatie voor de besluitvorming over de Wm-vergunning. Zij acht de informatie echter wel noodzakelijk voor de evt. beoordeling van het voornemen in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998.

- De Commissie adviseert de locatiespecifieke gevolgen van de ammoniaktoename of –afname te onderzoeken ten behoeve van de beoordeling van het voornemen in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998. Daarnaast constateert de Commissie dat de informatie ten aanzien van ammoniak voor de referentiesituatie niet voldoende voorhanden is en daarmee de alternatievenvergelijking onvoldoende is uitgewerkt.

2.2 Cumulatieve geurhinder

MER

In paragraaf 5.1.8 en in bijlagen 7 t/m 10 van het MER was de geurhinder voor het voorgenomen initiatief uitgewerkt. Voor de bepaling van de cumulatieve geurhinder had de initiatiefnemer de geurbelasting van zijn bedrijf en dat van een nabijgelegen intensieve veehouderij met behulp van het rekenmodel V-Stacks vergunning berekend. Deze berekeningswijze gaf echter geen correct beeld van de cumulatieve geurhinder en de bijdrage van de voorgenomen activiteit.

Gezien de omvang van het initiatief en de nabijheid van geurgevoelige objecten achtte de Commissie een adequate, actuele berekening van de cumulatieve geurhinder van essentieel belang. De Commissie adviseerde om de berekening van de cumulatieve geurbelasting uit te voeren met het daarvoor beschikbaar gestelde rekenmodel V-stacks gebied⁶ en bij de beoordeling van de resultaten gebruik te maken van bijlagen 6 en 7 van de “Handreiking bij Wet geurhinder en veehouderij”.⁷

Aangepast MER

In paragraaf 5.1.8 en bijlage 10 van het aangepaste MER wordt de cumulatieve geurhinder op een juiste wijze uitgewerkt.⁸ Het aangepaste MER concludeert dat de cumulatieve geurbelasting van de nieuwe inrichting en in de buurt gelegen bedrijven leiden tot een acceptabele achtergrondbelasting op nabijgelegen geurgevoelige objecten.

- De Commissie constateert dat de cumulatieve geurhinder afdoende is uitgewerkt.

2.3 Fijn stof

MER

De bepaling van de fijn stofconcentraties had plaatsgevonden tot op 50 meter van de inrichtingsgrens, maar het MER gaf geen inzicht in de concentraties op de inrichtingsgrens. De Commissie adviseerde om naast bovenstaande ook de concentraties fijn stof op de inrichtingsgrens te bepalen.

Aangepast MER

In paragraaf 5.1.7 van het aangepaste MER is kort aangegeven hoe de berekening uitgevoerd is. In bijlage 9 staan de rekenpunten aangegeven. Een enkele daarvan ligt op of nabij de inrichtingsgrens. Uit de paragraaf concludeert de Commissie dat de grenswaarden overal worden gehaald en in de samenvatting worden de specifieke fijn stofconcentraties weergegeven.

⁶ V-Stacks gebied maakt het mogelijk om de bedrijven in een straal van 2 kilometer rond het nieuwe initiatief mee te nemen in de berekening.

⁷ InfoMil, aanvulling 1 mei 2007.

⁸ Het aangepaste MER stelt in de samenvatting de geconstateerde achtergrondbelasting van 14 ou E/m³ gelijk aan een voorgrondbelasting van 7 ou E/m³, terwijl in bijlage 10 diezelfde achtergrondbelasting wordt gelijkgesteld aan een voorgrondbelasting van 28 ou E/m³. De samenvatting geeft de correcte vergelijking.

- Gezien de recente wijzigingen in Regeling beoordeling luchtkwaliteit⁹ adviseert de Commissie voor de verdere besluitvorming na te gaan of dit initiatief kan voldoen aan de veranderende vigerende regelgeving ten aanzien van luchtkwaliteit.

2.4 Uitwerking effecten en alternatievenvergelijking

MER

Voor het voorkeursalternatief waren de belangrijke milieuparameters zoals ammoniak en geur kwantitatief uitgewerkt. Het MER beschreef naast de voorgenomen activiteit een alternatief met een chemische luchtwasser en een alternatief met een gecombineerde luchtwasser (het mma). Van deze twee alternatieven waren echter geen kwantitatieve effecten bepaald. De Commissie acht het noodzakelijk om voor alle alternatieven op zijn minst de kwantitatieve effecten ten aanzien van geur, ammoniak en fijn stof te bepalen en in de alternatievenvergelijking te betrekken.

De Commissie adviseerde daarom om de alternatievenvergelijking zoveel mogelijk uit te voeren met kwantitatieve informatie en alleen daar waar deze informatie niet voorhanden is de alternatieven te scoren met plussen en minnen. Daarnaast adviseerde de Commissie, gelet op de opmerkingen gemaakt bij ammoniak, om bij de alternatievenvergelijking duidelijk onderscheid te maken tussen de vergelijking van de effecten van de alternatieven met de effecten op de huidige locatie en de vergelijking van de effecten van de alternatieven met de effecten optredend op de nieuwe locatie.

Aangepast MER

De alternatievenvergelijking in paragraaf 6 van het aangepaste MER geeft voor de aspecten ammoniak en geur kwantitatieve informatie. Ook voor fijn stof is elders in de aanvulling kwantitatieve informatie voorhanden. De referentiesituatie zijn echter niet betrokken in de alternatievenvergelijking in paragraaf 6. De alternatievenvergelijking schiet door het ontbreken van deze informatie te kort.

- De Commissie constateert dat de vergelijking van de alternatieven incompleet is omdat de referentiesituatie hier niet bij betrokken is.

⁹ De Regeling beoordeling luchtkwaliteit is op 19 december 2008 gewijzigd. De belangrijkste wijzigingen voor intensieve veehouderij zijn:

- 1) geen beoordeling van de luchtkwaliteit op plaatsen waar het publiek geen toegang heeft en waar geen bewoning is;
- 2) geen beoordeling van de luchtkwaliteit op bedrijfsterreinen of terreinen van industriële inrichtingen (hier gelden de ARBO regels). Dit omvat mede de (eigen) bedrijfswoning. Uitzondering: publiek toegankelijke plaatsen; deze worden wél beoordeeld. Toetsing van de luchtkwaliteit vindt plaats vanaf de grens van de inrichting of bedrijfsterrein, op een punt dat representatief is voor de luchtkwaliteit in een gebied van (minimaal) 250 bij 250 meter, gelegen langs de grens van het terrein van de inrichting of het bedrijfsterrein.

2.5 Toegankelijkheid MER

2.5.1 **Samenvatting**

MER

De samenvatting in het MER was niet zelfstandig leesbaar en bevatte niet alle relevante milieu-informatie. De Commissie adviseerde de samenvatting zo aan te passen en uit te breiden dat de samenvatting alle belangrijke milieu-informatie bevat. De samenvatting dient in elk geval de milieueffecten van de belangrijkste milieuparameters en een alternatievenvergelijking weer te geven. Tevens dient een samenvatting geschikt te zijn voor bestuurlijke besluitvorming.

Aangepast MER

De samenvatting in het aangepaste MER is danig uitgebreid en bevat veel meer relevante informatie dan de eerdere samenvatting in het MER. Opvallend is echter wel dat de samenvatting op sommige punten informatie geeft die in de hoofdtekst van het MER niet terug te vinden is. Zo wordt in de samenvatting kwantitatieve informatie gegeven over ammoniak, geur en fijn stof die in de hoofdtekst van het MER niet terug te vinden is. Daarnaast ontbreekt in de samenvatting nog steeds een alternatievenvergelijking.

- De Commissie constateert dat de samenvatting niet aansluit bij de informatie die wordt gepresenteerd in het MER en dat de informatie, door het ontbreken van de alternatievenvergelijking, niet volledig is.

2.5.2 **Kaartmateriaal**

MER

Het kaartmateriaal in het MER schoot op diverse onderdelen tekort. De belangrijkste tekortkomingen waren dat:

- in een te beperkt gebied de voor verzuring gevoelige gebieden in kaart waren gebracht;
- een topografische kaart ontbrak waarop duidelijk wordt gemaakt waar de geurgevoelige objecten zijn gelegen.

De Commissie adviseerde het kaartmateriaal aan te passen en uit te breiden. Daarnaast adviseerde de Commissie om kaartmateriaal in het hoofdrapport van het MER op te nemen. Vanwege het ontbreken van kaartmateriaal in de hoofdtekst van het MER werd namelijk pas na het bekijken van het kaartmateriaal in de bijlagen precies duidelijk waar de bestaande en nieuwe locatie zijn gelegen.

Aangepast MER

In het aangepaste MER heeft de initiatiefnemer ervoor gekozen geen kaartmateriaal op te nemen in de hoofdtekst. Daarnaast zijn enkele kaarten in de bijlagen van matige kwaliteit. De eerste kaart van bijlage 1 is niet scherp en heeft een incorrecte legenda. Van de laatste kaart van bijlage 1 is onduidelijk welke functie deze heeft.

Uit de bijgeleverde tekening van de stal komt naar voren dat niet wordt voldaan aan de oppervlakenorm van het Varkensbesluit. Vleesvarkens moeten tenminste beschikken over 0,8 m² leefoppervlak.¹⁰ De staltekeningen wijzen uit dat de stallen niet aan deze oppervlakenorm voldoen.

¹⁰ Dit is exclusief de ruimte in het hok die de voervoorzieningen innemen.

- De Commissie constateert dat in het bijgevoegde kaartmateriaal belangrijke onderbouwende informatie over de situering van natuur en geurgevoelige objecten rond het initiatief de emissies en effecten van geur en ammoniak niet juist is weergegeven. Tevens constateert de Commissie dat niet wordt voldaan aan de oppervlaktenormen volgens het Varkensbesluit.

BIJLAGE 1: Projectgegevens

Initiatiefnemer: Maatschap Schutte

Bevoegd gezag: het College van Burgemeester en wethouders van gemeente Rijssen-Holten

Besluit: op grond van de Wet milieubeheer

Categorie Gewijzigd Besluit m.e.r. 1994: C14.0

Activiteit: oprichten van een varkenshouderij

Betrokken documenten:

- Milieueffectrapport, For Farmers, mei 2008;
- Quicksan natuurtoets nieuwbouw dhr. M.T.S. Schutte, 16 juli 2008;
- Onderzoek luchtkwaliteit Schutte te Holten, adviesbureau De Haan, 1 mei 2007;
- Akoestisch onderzoek Maatschap Schutte te Holten, adviesbureau De Haan, 27 maart 2008;
- Verkennend bodemonderzoek, Terra Agribusiness, 6 februari 2008.

De Commissie heeft kennis genomen van de zienswijzen en adviezen, die zij van het bevoegd gezag heeft ontvangen. Dit advies verwijst naar een reactie als die nieuwe inzichten naar voren brengt over specifieke lokale milieumomstandigheden of te onderzoeken alternatieven. Een overzicht van de zienswijzen en adviezen is opgenomen in bijlage 2.

Procedurele gegevens:

aankondiging start procedure in: Rijssens Nieuwsblad d.d. 25 juli 2006

aanvraag richtlijnenadvies: 23 augustus 2006

ter inzage legging startnotitie: 26 juli tot en met 6 september 2006

richtlijnenadvies uitgebracht: 26 oktober 2006

richtlijnen vastgesteld: 23 januari 2007

kennisgeving MER: 23 juli 2008

aanvraag toetsingsadvies: 17 juli 2008

ter inzage legging MER: 22 juli tot en met 3 september 2008

aanvulling MER: 17 november 2008

toetsingsadvies MER en de aanvulling daarop uitgebracht: 10 maart 2009

Werkwijze Commissie bij toetsing:

Tijdens de toetsing inventariseert de Commissie eerst of er tekortkomingen zijn in het voldoen aan de (vooraf) gestelde eisen. Vervolgens beoordeelt de Commissie de ernst van de eventuele tekortkomingen. Daarbij staat de vraag centraal of de benodigde informatie aanwezig is om het milieubelang een volwaardige plaats te geven bij de besluitvorming. Is dat naar haar mening niet het geval dan signaleert de Commissie dat er sprake is van een zogenoemde 'essentiële tekortkoming'. De Commissie adviseert dan dat die informatie alsnog beschikbaar komt, alvorens het besluit wordt genomen. Overige tekortkomingen in het MER worden in het toetsingsadvies opgenomen, voor zover ze kunnen worden verwerkt tot duidelijke aanbevelingen voor het bevoegde gezag. Deze werkwijze impliceert dat de Commissie zich in het advies tot hoofdzaken beperkt en niet ingaat op onjuistheden of onvolkomenheden van ondergeschikt belang.

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen. De werkgroepsamenstelling bij het onderhavige project is als volgt:

ir. S. Bokma

ing. H.J.M. Hendriks (tevens secretaris)

ir. N.G. Ketting (voorzitter)

BIJLAGE 2: Lijst van zienswijzen en adviezen

1. JPR Advocaten, namens B. Smit en E.M. Smit-Herder, Holten
2. F. Grotebroer, namens maatschap Grotebroer, Holten

Toetsingsadvies over het MER Varkenshouderij Maatschap Schutte, gemeente Rijssen-Holten en de aanvulling daarop

Maatschap Schutte wil aan de Russendijk te Holten een nieuwe varkenshouderij realiseren. Bij zijn huidige gemengde bedrijf aan de Brenderweg 2 te Holten wordt de varkenshouderijtak beëindigd. Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Rijssen-Holten moet een besluit nemen over de hiervoor benodigde vergunning Wet milieubeheer.

ISBN: 978-90-421-2520-9

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Arthur van Schendelstraat 800 Utrecht

T 030 - 234 76 66

F 030 - 233 12 95

E mer@eia.nl

w www.commissiemer.nl

